I. Wymagania edukacyjne dla klas z rozszerzonym zakresem nauczania przedmiotu język polski (nowa podstawa programowa - liceum czteroletnie)

Na ocenę śródroczną i końcową składa się systematyczna praca ucznia i oceny cząstkowe uzyskiwane w trakcie okresu i całego roku. Oceny można uzyskać z pisemnych prac klasowych, pisemnych zadań domowych, sprawdzianów, kartkówek, notatek, referatów, za przygotowanie do lekcji, pracę na zajęciach, zadania dodatkowe, odpowiedź ustną, zadania – projekty oraz prezentacje multimedialne na forum klasy. Ocenę można także otrzymać za udział w olimpiadach i konkursach. Sposób organizowania sprawdzianów oraz tryb oddawania prac pisemnych jest zgodny z Wewnątrzszkolnymi Zasadami Oceniania. Uczeń jest zobowiązany do zapoznania się z tekstem omawianego na lekcji dzieła literackiego i posiadania na lekcji egzemplarza utworu oraz do posiadania wymaganego podręcznika, a także prowadzenia zeszytu przedmiotowego.

WIEDZA I UMIEJĘTNOŚCI KONIECZNE

Na ocenę dopuszczającą uczeń potrafi:

- przyporządkować tytuły i głównych bohaterów autorom utworów literackich wskazanych w podstawie programowej;
- określić ramy chronologiczne i znaczenie nazw omawianych epok;
- wskazać podstawowe cechy najważniejszych dla omawianych okresów gatunków literackich;
- wskazać cechy postaw i wzorców osobowych charakterystycznych dla danej epoki;
- wskazać cechy prądów umysłowych i artystycznych;
- posługiwać się kluczowymi dla rozumienia omawianych epok pojęciami;
- czytać ze zrozumieniem;
- określić problem podjęty w tekście literackim i sformułować tezę;
- dokonać interpretacji porównawczej tekstów literackich;
- napisać esej, reportaż, felieton;
- streścić główne wątki i podać tematy utworów z listy lektur obowiązkowych;
- rozpoznać najważniejsze środki stylistyczne w utworach literackich omawianych epok;
- scharakteryzować bohaterów literackich;
- przekazywać efekty swej pracy na lekcjach w komunikatywny sposób.

Ponadto uczeń:

- nadrobił przynajmniej część zaległości wynikających z nieobecności na lekcjach lub sprawdzianach;
- oddał przynajmniej niektóre obowiązkowe prace pisemne;
- wykonywał przynajmniej częściowo zadania domowe;
- starał się prowadzić zeszyt przedmiotowy;
- przynajmniej sporadycznie brał udział w lekcji.

Lektura obowiązkowa:

Utwory określone dla zakresu podstawowego, a ponadto:

1) Arystoteles, *Poetyka*, *Retoryka* (fragmenty);
2) Platon, *Państwo* (fragmenty);
3) Arystofanes, *Chmury*;
4) Jan Parandowski, *Mitologia*, część II *Rzym*;
5) Wergiliusz, *Eneida* (fragmenty);
6) św. Augustyn, *Wyznania* (fragmenty);
7) św. Tomasz z Akwinu, *Summa teologiczna* (fragmenty);
8) François Villon, *Wielki testament* (fragmenty);
9) François Rabelais, *Gargantua i Pantagruel* (fragmenty);
10) Michel de Montaigne, *Próby* (fragmenty);
11) Jan Kochanowski, *Treny* (jako cykl poetycki);
12) Piotr Skarga, *Żywoty świętych* (fragmenty);
13) William Szekspir, *Hamlet*;
14) wybrane utwory romantyczne z romantycznej literatury europejskiej, w tym wybrane wiersze angielskich poetów jezior;
15) Juliusz Słowacki, *Lilla Weneda*;
16) Cyprian Kamil Norwid, *Bema pamięci żałobny rapsod*, *Fortepian Szopena, Czarne kwiaty* (fragmenty), *Promethidion* (fragmenty);
17) realistyczna lub naturalistyczna powieść europejska (Honore do Balzac, *Ojciec Goriot* lub Charles Dickens, *Klub Pickwicka* lub Mikołaj Gogol, *Martwe dusze* lub Gustav Flaubert, *Pani Bovary*).

Lektura uzupełniająca:
W każdej klasie obowiązkowo dwie pozycje książkowe w całości lub we fragmentach, na przykład:

1) Erazm z Rotterdamu, *Pochwała głupoty* (fragmenty);
2) Tomasz Morus, *Utopia* (fragmenty);
3) Pedro Calderon de la Barca, *Życie snem*;
4) Wolter, *Kandyd* (fragmenty);
5) Jean Jacques Rousseau, *Nowa Heloiza* (fragmenty);
6) wybrane utwory epickie okresu romantyzmu: Józef Ignacy Kraszewski, *Stara baśń;* Victor Hugo, *Nędznicy*; Edgar Allan Poe, wybrane opowiadanie; Henryk Rzewuski, *Pamiątki Soplicy* (fragmenty).

WIEDZA I UMIEJĘTNOŚCI PODSTAWOWE

Na ocenę dostateczną uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą, a ponadto potrafi:

- wskazać podstawowe cechy gatunków;
- powiązać fakty literackie z istotnymi wydarzeniami historycznymi;
- wskazać związki omawianych epok z wcześniejszymi;
- opisać motywy i tematy literackie, odwołując się do omówionych utworów i innych tekstów kultury;
- scharakteryzować wzorce osobowe i postawy bohaterów, odwołując się do omówionych utworów literackich i innych tekstów kultury;
- scharakteryzować podstawowe prądy artystyczne i umysłowe oraz hasła programowe i idee poszczególnych epok, odwołując się do omówionych utworów literackich i innych tekstów kultury;
- scharakteryzować wizję świata i człowieka w poszczególnych epokach, odwołując się do omówionych utworów literackich i innych tekstów kultury;
- wskazać i opisać charakterystyczne cechy językowe i stylistyczne w tekstach literackich omawianych epok;
- określić tematykę i problematykę omówionych utworów;
- prezentować na lekcji zagadnienia wcześniej przygotowane w domu.

Ponadto uczeń:

- podejmuje próby aktywnego udziału w lekcji;
- nadrabia zaległości;
- stara się pracować systematycznie;
- prowadzi zeszyt przedmiotowy.

WIEDZA I UMIEJĘTNOŚCI ROZSZERZAJĄCE

Na ocenę dobrą uczeń potrafi to, co na oceny niższe, a ponadto potrafi:

- wskazać związki literatury z wydarzeniami historycznymi, kulturą i sztuką oraz filozofią omawianych epok;
- porównać wzorce osobowe, kreacje bohaterów oraz wizję świata i człowieka w omawianych epokach, odwołując się do utworów literackich i innych tekstów kultury;
- scharakteryzować koncepcję artysty i zadania sztuki w omawianych epokach, odwołując się do utworów literackich i innych tekstów kultury;
- wskazać dominantę kompozycyjną i myślową oraz dokonać analizy typowego dla epoki i autora utworu literackiego;
- zająć stanowisko w dyskusji;
- starać się formułować wnioski, uogólnienia i argumenty, prezentując swój punkt widzenia;
- ocenić bohaterów tekstów literackich oraz innych tekstów kultury w kontekście epoki, zwracając uwagę na ich komplikację psychologiczną i uwikłania w problemy moralne, społeczne;
- stosować wiadomości w sytuacjach typowych oraz w sytuacjach problemowych;
- korzystać z literatury naukowej i popularnonaukowej;
- starać się komponować dłuższe wypowiedzi w sposób zwarty, logiczny i uporządkowany;
- wypowiadać się płynnie, poprawnie pod względem językowym.

Ponadto uczeń:

- uzyskuje oceny cząstkowe świadczące o systematycznej pracy;
- pisze i oddaje prace domowe, jest obecny na sprawdzianach;
- stara się aktywnie uczestniczyć w zajęciach;
- systematycznie prowadzi notatki zeszyt przedmiotowy.

WIEDZA I UMIEJĘTNOŚCI DOPEŁNIAJĄCE

Na ocenę bardzo dobrą uczeń potrafi to, co na oceny niższe, a ponadto potrafi:

- wymienić głównych twórców kultury i ich dzieła w omawianych epokach;
- przedstawić ewolucję zjawisk literackich i kulturowych;
- wyjaśnić funkcje motywów i symboli w poznanych utworach literackich i w innych tekstach kultury;
- formułować wnioski płynące z porównania kształtu artystycznego tekstów literackich;
- dokonać samodzielnej analizy i interpretacji tekstu literackiego oraz innego tekstu kultury, posługując się terminologią historyczno- i teoretycznoliteracką i rozpoznając przenośne znaczenia dzieła (metaforyczne, alegoryczne, paraboliczne);
- wykazać się kulturą dyskusji, biorąc aktywny udział w lekcjach;
- dokonać syntezy twórczości literackie (epoki, autora, prądu).

Ponadto uczeń:

- pisze wszystkie prace domowe i klasowe;
- uzyskuje dobre i bardzo dobre oceny cząstkowe;
- prowadzi starannie notatki w zeszycie przedmiotowym;
- uczestniczy w życiu kulturalnym szkoły i miasta.

WIEDZA I UMIEJĘTNOŚCI TWÓRCZE

Na ocenę celującą uczeń potrafi to, co na oceny niższe, a ponadto potrafi:

- rozpoznać nawiązania do tradycji we współczesnym utworze literackim lub w innym tekście kultury;
- samodzielnie gromadzić, porządkować i wykorzystywać w wypowiedziach ustnych (i pisemnych) materiały z różnych źródeł dotyczące literatury, filmu i innych dziedzin sztuki;
- samodzielnie i niezależnie formułować sądy i je umotywować;
- odwoływać się do opinii autorytetów (sądy historyków literatury, myśli filozofów...) dla obrony własnego stanowiska.

Ponadto uczeń:

- jest zainteresowany przedmiotem w sposób wykraczający poza program, sięga do dodatkowych tekstów literackich, publikacji naukowych i potrafi wykorzystać na lekcji swoją polonistyczną erudycję;
- pracuje nad doskonaleniem swojego warsztatu pracy, wykonuje dodatkowe zadania;
- aktywnie uczestniczy w życiu kulturalnym szkoły i miasta.